

ΜΑΘΗΜΑ 38

Η ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΙΚΙΛΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η Καικιλία, η σύζυγος του Μετέλλου, ενώ επιδίωκε την εμφάνιση γαμήλιου οiwονού για την κόρη της αδελφής (της), σύμφωνα με τις πατροπαράδοτες συνήθειες, δημιούργησε η ίδια οiwονό. Μια νύχτα δηλαδή καθόταν για πολλή ώρα με την κόρη της αδελφής (της) σε κάποιο μικρό ιερό και περίμενε μέχρι να ακουστεί κάποια φωνή που να ανταποκρινόταν στον σκοπό. Στο τέλος η κοπέλα, κουρασμένη από την πολλή ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία (της) να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση. Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: «εγώ πρόθυμα (ευχαρίστως) σου παραχωρώ τη θέση μου». Αυτόν τον λόγο λίγο αργότερα επιβεβαίωσε η ίδια η πραγματικότητα. Πέθανε δηλαδή η Καικιλία, την οποία ο Μέτελλος, όσο ζούσε, την αγάπησε πολύ· μετά αυτός πήρε την κοπέλα για γυναίκα.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ		
Α΄ ΚΛΙΣΗ	Β΄ ΚΛΙΣΗ	Γ΄ ΚΛΙΣΗ
Caecilia, -ae Θ	Metellus, -i A	uxor, -ris Θ
filia, -ae Θ	sacellum, -i O	mos, -ris A
puella, -ae Θ	propositum, -i O	omen, -inis O
mora, -ae Θ	locus, -i A	soror, -oris Θ
matertera, -ae Θ	dictum, -i O	nox, -ctis Θ
	matrimonium, -ii/-i O	vox, -cis Θ
Ε΄ ΚΛΙΣΗ		sedes, -is Θ
res, rei Θ		

ΕΠΙΘΕΤΑ
Β΄ ΚΛΙΣΗ
priscus, -a, -um
longus, -a, -um
fessus, -a, -um
multus, -a, -um
paulus, -a, -um
Γ΄ ΚΛΙΣΗ
nuptialis, -is, -e
libens

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	ΕΙΔΟΣ
Ipse, ipsa, ipsum	Οριστική
Quidam, quaedam, quoddam	Αόριστη επιθετική
Aliqui, aliqua, aliquod	Αόριστη επιθετική
Sibi	Προσωπική γ΄
Ego	Προσωπική α΄
Tu	Προσωπική β΄
Meus, mea, meum	Κτητική α΄ πρόσ, ένας κτήτορας
Hic, haec, hoc	Δεικτική
Is, ea, id	Οριστική
Qui, quae, quod	Αναφορική

ΡΗΜΑΤΑ
Peto, petivi/ii, petitum, petere 3
Facio, feci, factum, facere 3
Persedeo, persedi, persessum, persedere 2
Expecto, expectavi, expectatum, expectare 1
Congruo, congrui, - , congruere 3
Sto, steti, statum, stare 1
Rogo, rogavi, rogatum, rogare 1
Cedo, cessi, cessum, cedere 3
Confirmo, confirmavi, confirmatum, confirmare 1

Morior, mortuus sum, mori	ΑΠΟΘΕΤΙΚΟ (MTX ΜΕΛ. Moriturus)	3
Vivo, vixi, victum, vivere		3
Duco, duxi, ductum, ducere		3
Audio, audivi, auditum, audire		4
Dico, dixi, dictum, dicere		3
Amo, amavi, amatum, amare		1

Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae sororis: δευτ. επιρ. χρονική πρόταση, ως επιρ. προσδ. του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το fecit. Εισάγεται με τον χρον. σύνδεσμο dum και εκφέρεται με οριστ., διότι εκφράζει πραγματικό γεγονός. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με ιστορικό Ενεστώτα (αντί Παρατατικού – Λατινισμού), στην κύρια υπάρχει Παρακείμενος (fecit) και εκφράζει το σύγχρονο και μάλιστα τη συνεχιζόμενη πράξη, στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει η πράξη της κύριας πρότασης στο παρελθόν. Έχουμε λατινισμό του dum. Η φράση Caecilia, uxor Metelli ανήκει, κατά πρόταξη, στη χρονική πρόταση.

dum aliqua vox congruens proposito audiretur: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το exspectabat. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί εκφράζει προσδοκία, χρόνου παρατατικού (audiretur), στην κύρια υπάρχει παρατατικός (exspectabat) και δηλώνει το υστερόχρονο και μάλιστα μια επιδιωκόμενη πράξη.

ut sibi paulisper loco cederet: δευτ ουσιαστική βουλητική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα rogavit της κύριας πρότασης. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο ut, διότι είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της δηλώνει απλώς κάτι το επιθυμητό και χρόνου παρατατικού (cederet), διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης (rogavit) που είναι ιστορικού χρόνου και αναφέρεται στο παρελθόν. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία χρόνων, καθώς η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. (Συγχρονισμός κύριας με δευτερεύουσα).

quam Metellus, multum amavit: δευτερεύουσα αναφορική επιθετική πρόταση ως προσδιοριστική στη λέξη Caecilia. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quam και εκφέρεται με οριστική (amavit), αφού εκφράζει το πραγματικό γεγονός, σε χρόνο παρακείμενο και αναφέρεται στο παρελθόν.

dum vixit: δευτ. επιρ. χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας αναφορικής με ρήμα το amavit. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum και εκφέρεται με οριστική, διότι εκφράζει πραγματικό γεγονός, σε χρόνο παρακείμενο (vixit), στη δευτερεύουσα υπάρχει παρακείμενος (amavit) και δηλώνει το σύγχρονο δύο πράξεων, και μάλιστα την παράλληλη διάρκεια, στο παρελθόν.

Ασκήσεις

1. Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους ρηματικούς τύπους:

- petit:** β' ενικό οριστικής ενεργητικού παρακειμένου
- fecit:** β' πληθυντικό υποτακτικής παθητικού παρατατικού
- persedebat:** γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρακειμένου
- expectabat:** α' ενικό υποτακτικής ενεργητικού ενεστώτα
- audiretur:** αφαιρετική σουπίνου

- vi. **dixit:** τα 3 γένη του γερουνδιακού
- vii. **cedo:** γ' πληθυντικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην ενεργητική φωνή
- viii. **confirmavit:** απαρέμφατο ενεργητικού παρακειμένου
- ix. **vixit:** γ' ενικό υποτακτικής υπερσυντελικού στη φωνή που βρίσκεται
- x. **duxit:** γ' πληθυντικό οριστικής παθητικού ενεστώτα

2. Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους ονοματικούς τύπους:

- i. **more:** γενική ενικού
- ii. **omen:** δοτική ενικού
- iii. **prisco:** αιτιατική ενικού στον θετικό βαθμό του θηλυκού γένους
- iv. **filia:** αφαιρετική πληθυντικού
- v. **longa:** αφαιρετική ενικού στον συγκριτικό βαθμό του ιδίου γένους.
- vi. **sibi:** αφαιρετική πληθυντικού του α' προσώπου
- vii. **sede:** γενική πληθυντικού
- viii. **ipsa:** αιτιατική πληθυντικού στο αρσενικό γένος
- ix. **res:** δοτική πληθυντικού
- x. **matrimonium:** γενική ενικού

3. **longa, libenter, multum:** να γίνει παραθετική αντικατάσταση των τύπων.

4. **Caecilia, uxor Metelli:** να αναλύσετε την παράθεση σε δευτερεύουσα πρόταση.

5. Στις παρακάτω προτάσεις να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

α) Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit.

β) Postea is puellam in matrimonium duxit.

6. Στην παρακάτω πρόταση να τρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

Dum aliqua vox congruens proposito audiretur (ab illis).